

159304 - پیش از تَحَلُّل نخست و قبل از طواف افاضه با همسرش همبستری کرده است

سوال

شخصی در حال حج پس از رمی جَمَرَة عقبه سرش را تراشیده و از اِحرامش خارج شده و با همسرش جماع کرده اما این جماع پیش از طواف افاضه بوده است. آیا حج او درست است؟ و آیا لازم است قربانی دهد؟ و اگر فدیة بر او واجب باشد آیا باید در مکه ذبح شود یا آنکه می‌تواند در هر جایی و هر وقتی فدیة دهد؟ لطفا در پرتو کتاب و سنت توضیح دهید و جزاکم الله خیرا.

پاسخ مفصل

الحمد لله.

کسی که پس از تحلل اول و پیش از طواف افاضه با همسرش جماع کرده باشد حجتش به این دلیل باطل نمی‌شود اما مرتکب گناهی شده که باید از آن توبه و استغفار کند و از حرم خارج شود تا از نو احرام کند و طواف افاضه را انجام دهد.

همینطور لازم است که یک گوسفند ذبح کند و این گوسفند بر فقرای حرم توزیع شود و خودش از آن چیزی نخورد.

اگر زنش نیز در احرام بوده و در این کار از او اطاعت کرده همین کارها بر او نیز لازم است، اما اگر او را مجبور کرده باشد چیزی بر عهده زن نیست.

در «الموسوعة الفقهية» (۲/ ۱۹۲) آمده است:

«بر این اتفاق کرده‌اند که جماع پس از تحلیل نخست، حج را باطل نمی‌کند... ولی درباره جزای واجب بر آن اختلاف نظر دارند: حنفیان و شافعیان و حنبلیان بر این مذهب هستند که قربانی کردن یک گوسفند بر او واجب می‌شود. آنان چنین استدلال کرده‌اند که «این یک جنایت خفیف است و تَحَلُّل در همه امور به جز [نزدیکی با] زنان رخ داده است».

نظر مالک که یک قول نزدیک شافعیان و حنبلیان نیز بر آن است چنین است که باید یک شتر قربانی کند و باجی علت آن را بزرگی جنایت در حق احرام دانسته است.

مالک و حنبلی‌ها برای کسی که پس از تحلل اول و پیش از طواف افاضه مرتکب این خطا شده این را واجب دانسته‌اند که به خارج از حرم برود و عمره‌ای انجام دهد، به دلیل سخن ابن عباس... و حنفی‌ها و شافعی‌ها این را واجب ندانسته‌اند».

شیخ محمد بن ابراهیم - رحمه الله - می‌گوید:

«جماع پس از تحلل، حج را باطل نمی‌کند چه این حج افراد باشد یا قرآن و فقط احرام را باطل می‌کند. به این شکل که صحیح نیست طواف افاضه را انجام دهد مگر پس از آنکه به خارج از حرم برود و سپس وارد مکه شود و طواف افاضه را در حال احرام صحیح انجام دهد تا حل و حرّم را جمع کرده باشد. و باید یک گوسفند در حرم ذبح کند و چیزی از آن نخورد و اگر زنش نیز از او اطاعت کرده باید یک گوسفند دیگر قربانی کند، اما اگر همسرش به اجبار با او همبستری کرده چیزی بر عهده او نیست». (فتاوی و رسائل محمد بن ابراهیم: ۵/ ۲۰۳، ۲۰۴).

از شیخ ابن عثیمین - رحمه الله - پرسیده شد:

مردی پیش از طواف افاضه و پس از رمی و تراشیدن سرش جماع کرده است. بر او چه کاری واجب است؟

ایشان پاسخ دادند:

«چیزی بر او لازم نیست جز آنکه به عنوان فدیّه یک گوسفند ذبح کند و آن را به عنوان صدقه به فقرا بدهد... و باید از خارج حرم دوباره احرام کند تا با حالت احرام طواف [افاضه] را انجام داده باشد». (لقاء باب المفتوح: ۱۷/ ۹۰).

اما اگر برای تجدید احرام به بیرون از حرم نرود امیدواریم که طوافش درست باشد. از شیخ ابن باز - رحمه الله - پرسیدند:

مردی طواف افاضه را انجام نداده و به سرزمینش برگشته و با خانمش همبستر شده است. بر او چه واجب است؟

ایشان چنین پاسخ دادند: «باید به درگاه الله سبحانه و تعالی توبه کند و یک قربانی در مکه برای فقرا انجام دهد و باید برگردد و طواف افاضه را انجام دهد، زیرا همبستری با همسرش پیش از طواف افاضه جایز نیست و قربانی دارد و درست آن است که یک گوسفند برای آن کافی است، یا یک هفتم شتر یا یک هفتم گاو». (مجموع فتاوی ابن باز: ۱۷/ ۱۸۰).

والله اعلم.